

Lærervejledning

I alle danskforløb i fortælleid.dk er der mulighed for især at arbejde med

- Mundtlig fremstilling
- Kropssprog
- Fortolkning

Mange fortællinger kan stå alene og give eleverne en æstetisk oplevelse. En efterfølgende klassesamtale kan runde oplevelsen og forståelsen af.

I alle forløbene skal eleverne have en forforståelse for den tekst, de skal høre, de skal arbejde med teksten, og de skal reflektere over, hvad de har lært.

Forforståelsen gives ud fra en fællessamtale om billedark/introark. Eleverne kan evt. selv finde flere oplysninger.

Forløbene kan anvendes i uddrag eller i deres helhed, fx

- 2-4 lektioner (Indskoling)
- 2-6 lektioner (Mellemtrin)
- 2-8 lektioner (Udskoling)

På alle klassetrin skal eleverne arbejde med de 4 kompetenceområder og de tilhørende kompetencemål

- Læsning
- Fremstilling
- Fortolkning
- Kommunikation

Færdigheds- og vidensområderne giver retning på arbejdet (obligatorisk), og færdigheds- og vidensmålene giver inspiration til arbejdet (vejledende).

Ofte består et undervisningsforløb af stof fra flere forskellige områder.

Da fortælleid.dk bygger på mundtlige fortællinger, vil det være naturligt at lægge fokus på netop dette område.

Hvad er det, den mundtlige fortælling kan?

Hvad kan eleverne lære af at arbejde med?

- Mundtlig fremstilling
- Kropssprog
- Fortolkning

Eleverne vil opleve fortællere, der med deres mundtlige fremstillinger, brug af kropssprog og stemme lægger deres forståelse og fortolkning ind i fortællingerne.

Det kan eleverne lade sig inspirere af, når de skal læse op, fortælle og fortolke.

Den kloge bondedatter

Udskoling (7.-9. klasse)

Målet med at høre, læse og bearbejde *Den kloge bondedatter* er at arbejde i dybden med et af de folkeeventyr, som Brødrene Grimm samlede, og finde ind til det centrale i eventyret: social opstigning pga. skarphed og god dømmekraft. Tilhørende billeder analyseres og fortolkes, fortællerens dramatisering af eventyret diskuteres, og eventyret sættes i perspektiv til andre lignende eventyr. Eventyret bruges også som oplæg til en læseøvelse og eventyrskrivning.

Eleverne bliver præsenteret for tegninger fra en gammel eventyrbog *Kinder- und Hausmärchen*. Bogen er skrevet på tysk med gotiske bogstaver. I denne bog findes mange andre eventyr med Hermann Vogels tegninger.

I forhold til Fælles Mål vil det især være nedenstående, der kommer i spil.

Fortolkning (Oplevelse og indlevelse, Undersøgelse, Fortolkning, Vurdering, Perspektivering)
Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster.

Kommunikation (Dialog, Krop og drama)

Eleven kan deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer.

MÅL

Du kan forbinde tekst og illustrationer med hinanden.

Du kan hurtigt finde svar på spørgsmål i læseteksten.

Du kan forklare forskelle og ligheder på det fortalte eventyr og det læste eventyr.

Du kan analysere og vurdere fortællerens kropssprog og stemme.

Du kan give en detaljeret beskrivelse og vurdering af Herman Vogels tegninger.

Du kan selv skrive et eventyr.

Tidsforbrug: 2-8 lektioner

Aktivitet

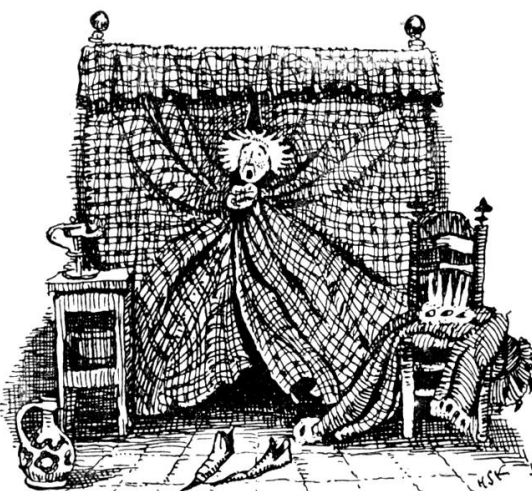
Til læreren	Elevaktivitet
Eleverne får en kort baggrundsviden om Brødrene Grimm. De kan selv søge mere viden. Samtale om de tre billeder både før og efter 1. lytning.	Introark Se på billederne og forestil dig, hvad eventyret handler om. Lyt til eventyret 1. gang. Beskriv nu, hvad de tre billeder forestiller.
Eleverne finder eventyret <i>Den kloge bondepige</i> . https://www.grimmstories.com/da/grimm_eventyr/den_kloge_bondepige Når alle er klar får de 10 minutter til at læse eventyret og løse opgaverne. Tiden afpasses efter klassetrin og niveau. Opgaverne rettes med det samme. (1 en datter, 2 støderen, 3 en gåde, 4 et æsel, 5 mellem to okser, 6 bonden med de to okser skal have føllet, 7 dronningen om hjælp, 8 fanger fisk, 9 en sovedrik, 10 klog og kærlig)	Den kloge bondepige Læs eventyret <i>Den kloge bondepige</i> . Du har nu 10 minutter til at læse eventyret og besvare de 10 opgaver. Læg mærke til, at fortællingen hedder <i>Den kloge bondedatter</i> og det trykte eventyr <i>Den kloge bondepige</i> .
Eleverne læser eventyret igen i almindeligt tempo. Den fortalte og den læste udgave diskuteres og fortolkes.	Diskuter forskelle og ligheder på det fortalte eventyr og det læste eventyr.
Eleverne lytter til eventyret 2. gang, tager noter og udfylder derefter arket.	Kropssprog og stemme Udfyld arket om kropssprog og stemme.
Præsentation af Kinder- og Hausmärchen med tekst og tegninger på gulnet papir. https://archive.org/stream/kinderundgesamme00grim#page/n5/mode/2up	
Eleverne hører fortællingen 3. gang og får at vide, at de skal lytte efter detaljer, der passer til de 2 billeder. Eleverne analyserer og fortolker billederne mundtligt og skriftligt i grupper.	2 okser og et føl På fisketur Lyt til fortællingen 3. gang. Analyser og fortolk de 2 tegninger.
Eleverne fremlægger kort.	Fremlæg jeres analyse og fortolkning af billederne.
Eleverne læser to små supplerende eventyr. Derefter skal de selv skrive et eventyr. Eleverne kan finde gåder på nettet, hvis de ikke selv kan finde på dem. Lad eleverne forberede sig i samtalegrupper.	Skriv et eventyr Læs oplægget, gå i samtalegrupper og skriv derefter dit eventyr.
Afsluttende refleksion.	Refleksion Udfyld refleksionsarket.

Den kloge bondedatter

Introark

Målet med at høre, læse og bearbejde *Den kloge bondedatter* er at arbejde i dybden med et af de folkeeventyr, som Brødrene Grimm samlede, og finde ind til det centrale i eventyret. Tilhørende billeder analyseres og fortolkes, fortællerens dramatisering af eventyret diskuteres, og eventyret sættes i perspektiv til andre lignende eventyr. Eventyret bruges også som oplæg til en læseøvelse og eventyrskrivning.

Se på billederne og forestil dig, hvad eventyret handler om.

[https://grimbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kloge_Bauerntochter_\(Illustrationen\)?file=Kluge_Bauerntochter_Helmut_Skarbina_1.jpg](https://grimbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kloge_Bauerntochter_(Illustrationen)?file=Kluge_Bauerntochter_Helmut_Skarbina_1.jpg)

[https://grimbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kloge_Bauerntochter_\(Illustrationen\)?file=Kluge_Bauerntochter_Helmut_Skarbina_2.jpg](https://grimbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kloge_Bauerntochter_(Illustrationen)?file=Kluge_Bauerntochter_Helmut_Skarbina_2.jpg)

[https://grimbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kloge_Bauerntochter_\(Illustrationen\)?file=Kluge_Bauerntochter_Helmut_Skarbina_3.jpg](https://grimbilder.fandom.com/de/wiki/Die_kloge_Bauerntochter_(Illustrationen)?file=Kluge_Bauerntochter_Helmut_Skarbina_3.jpg)

Den kloge bondepige

Læs eventyret *Den kloge bondepige* og besvar opgaverne ud fra tekstens indhold.

Sæt kryds ud for de rigtige svar.

Der er kun ét rigtigt svar til hver opgave.

1 Den fattige bonde havde

- ingen børn
- en datter
- to sønner
- tre døtre

2 Bonden skulle finde

- morteren
- kornet
- støderen
- føllet

3 Kongen gav bondepigen

- et æsel
- en gåde
- et fiskenet
- en ring

4 Pigen blev slæbt af

- en hest
- en tjener
- en vogn
- et æsel

5 Føllet lægger sig

- mellem to okser
- ved sin mor
- i en vogn
- mellem to heste

6 Kongen dømmer, at

- bonden med de tre heste skal have føllet
- dronningen skal have føllet
- bonden med de to okser skal have føllet
- den fattige bonde skal have føllet

7 Bonden med de tre heste beder

- kongens tjener om hjælp
- dronningen om hjælp
- en anden bonde om hjælp
- en fattig fisker om hjælp

8 Bonden med de tre heste lader som om, at han

- jager harer
- fanger fisk
- hugger brænde
- fanger fugle

9 Dronningen giver kongen

- et bæger vin
- en sovedrik
- et krus øl
- et glas brændevin

10 Eventyret handler om en pige, der er

- hård og brutal
- klog og kærlig
- naiv og barnlig
- rig og forkælet

2 okser og et føl

Lav en billedfortolkning.

De gulfede tegninger er taget fra en meget gammel eventyrbog *Kinder- und Hausmärchen*. Eventyrene er samlet af Brødrene Grimm og illustreret af Hermann Vogel. Bogen er skrevet på tysk med gotiske bogstaver.

<https://archive.org/stream/kinderundgesamme00grim#page/n5/mode/2up>
(side 217-221)

På fisketur

Lav en billedfortolkning.

Skriv et eventyr

Skriv et eventyr

Som forberedelse til dit eventyr skal du læse og lade dig inspirere af eventyrene:

- Den kloge bondepige
- Den kloge pige bliver tsarina
- De fattiges kloge datter

I dit eventyr skal indgå en eller flere gåder.

Giv dit eventyr en titel.

To eventyr ligner *Den kloge bondepige*, fordi deres motiv er, at en person løser nogle gåder og bliver gift med en konge eller zar. Den ene pige blander sig ligesom *Den kloge bondepige* i en dom, som kongen har afsagt.

1 Den kloge pige bliver tsarina

Den ugifte tsar proklamerer, at han som sin søn vil adoptere den, der lykkes med at slagte en sten. Men det er en ung pige, der forklædt som en dreng opnår det umulige ved at spille bolden tilbage til tsaren: hun beder tsaren om først at give stenen en sjæl (dvs. få liv i den), så hun kan slagte den.

Tsaren tilbyder nu at adoptere hende som en søn, hvorpå hun indrømmer, at hun er en pige. Han stiller nu tre gåder til hende. Hun skal komme ridende og alligevel ikke ride. Når hun ankommer, skal hun modtages af alle og alligevel ikke modtages. Og hun skal give ham en gave og alligevel ikke medbringe den. Pigen løser den første opgave ved at komme over skrævs på en ged. Den anden løser hun ved at frigive nogle kaniner, hun har medbragt, da hun ankom. De mennesker, der ønsker at modtage hende, løber straks efter dem. Hun løser den tredje opgave ved at give tsaren to duer, der flyver væk, da de bliver afleveret.

Balkaneventyr fra det sydøstlige Europa, 1915

2 De fattiges kloge datter

Kongen udlover en kurv fuld af penge til den, der løser tre gåder: to stående ting, to løbende ting, og to ting, der ikke er ens. Pigen ved straks svaret. De stående ting er himmel og jord, de løbende sol og måne, og de to, der ikke er ens, er nat og dag.

Kongen gifter sig med hende, men hun skal love aldrig at blande sig i hans arbejde. Hun bryder dette løfte, da kongen dømmes tre bønder til døden, fordi en af deres heste sparkede en kongelig hest og dræbte den. Hun får ham til at se det fra en helt anden vinkel ved at få ham til at erkende sin magtesløshed over for et havmonster. Så hvordan skal tre simple bønder have magt over en hest, der er løbet løbsk? Kongen trækker derefter sin dødsdom tilbage. Hans kone er dog nødt til at forlade slottet, men får lov til at tage noget smukt og dyrebart med sig.

Græsk eventyr fra Kreta, 1919

Begge eventyr frit oversat fra tysk.

<http://www.maerchenatlas.de/deutsche-maerchen/grimms-marchen/die-kluge-bauerntochter/>

Refleksion

Du har nu arbejdet med *Den kloge bondedatter*.

Målet var at få dybtgående kendskab til eventyret, at lægge mærke til fortællerens kropssprog og stemme og at perspektivere eventyret til andre eventyr.

Hvorfor går det den fattige bondedatter godt?	
Hvorfor mener kongen, at bondedatteren bedrager ham?	
Hvorfor hjælper bondedatteren manden med de tre heste?	
Hvordan fremstiller fortælleren bondedatteren i sin dramatisering af eventyret?	
Hvordan bruger kongen sin magt?	
Hvilke paralleller kan der trækkes til i dag, hvor magtfulde mænd udnytter/ har udnyttet deres magt?	